

IV

(Pranešimai)

TARYBA

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Tarybos išvados 2009 m. gegužės 12 d. dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“)

(2009/C 119/02)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA,

kad 2002 m. kovo mėn. Barselonos Europos Vadovų Taryba patvirtino darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“, kuria, įgyvendinant Lisabonos strategiją, pirmą kartą buvo nustatytas tvirtas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje pagrindas, kuris yra grindžiamas bendrais tikslais ir kuriuo visų pirma siekiama taikant atvirąjį koordinavimo metodą remti nacionalinių švietimo ir mokymo sistemų tobulinimą parengiant papildomas priemones ES lygiu, plėtojant tarpusavio mokymąsi ir keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais;

ir PRIPAŽINDAMA,

kad bendradarbiaujant pagal pirmiau nurodytą darbo programą, be kita ko, dalyvaujant Kopenhagos procese bei įgyvendinant iniciatyvas pagal Bolonijos procesą buvo padaryta didelė pažanga – visų pirma remiant nacionalines mokymosi visą gyvenimą reformas, modernizuojant aukštąjį mokslą ir plėtojant bendras Europos priemones, kuriomis siekiama gerinti kokybę, skaidrumą bei judumą; tačiau vis dar reikia išspręsti esminius uždavinius, jeigu Europa nori įgyvendinti savo siekį tapti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žinių ekonomikos šalimi pasaulyje,

PABRĖŽIA, kad

1. Švietimui ir mokymui tenka esminis vaidmuo sprendžiant daugelį socialinių bei ekonominių, demografinių, aplinkosaugos ir technologinių problemų, su kuriomis susiduria ir artimiausiais metais susidurs Europa bei jos piliečiai.
2. Svarbi Europos strategijos siekiant gerų rezultatų tvaraus žinių ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo (kuriais

grindžiama Lisabonos strategija) srityse dalis – veiksmingai investuoti į žmogiškąjį kapitalą pasitelkiant patobulintas švietimo ir mokymo sistemas, kartu skatinant savirealizaciją, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą.

PRIPAŽIŪSTA, kad

1. Nors Europos įvairovės bei jos teikiamų išskirtinių galimybių vertė yra akivaizdi, o valstybių narių atsakomybė už jų švietimo sistemas yra visapusiškai pripažįstama, atnaujinta Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa – atsižvelgiant į pažangą, padarytą įgyvendinant darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“, – dar labiau padidintų tokio bendradarbiavimo veiksmingumą, o valstybių narių švietimo ir mokymo sistemoms iki 2020 m. teiktų nuolatinę naudą ir paramą.
2. Švietimas ir mokymas žymiai prisidėjo siekiant ilgalaikių Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos tikslų. Iš anksto numatant tolesnius šio proceso pokyčius, turėtų būti toliau stengiamasi užtikrinti, kad švietimo ir mokymo aspektai ir toliau būtų gerai įtvirtinti platesnio užmojo strategijoje. Ypač svarbu, jog Europos bendradarbiavimo programa liktų pakankamai lanksti, kad būtų galima spręsti tiek dabartines, tiek būsimas problemas, įskaitant tas, kurios kils įgyvendinant naują strategiją po 2010 m.

SUSIDOMĖJUSI ATKREIPIA DĖMESĮ Į

Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujintas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginis pagrindas“⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Dok. 17535/08 + ADD 1 + ADD 2.

SUTINKA, kad

1. Laikotarpiu iki 2020 m. Europos bendradarbiavimo pagrindinis tikslas turėtų būti parama toliau tobulinant valstybių narių švietimo ir mokymo sistemas, kuriomis siekiama užtikrinti:

a) visų piliečių savirealizaciją ir socialinių bei profesinių lūkesčių patenkinimą;

b) tvarų ekonomikos klestėjimą ir galimybių įsidarbinti užtikrinimą, kartu propaguojant demokratines vertybes, socialinę sanglaudą, aktyvų pilietiškumą ir kultūrų dialogą.

2. Tokie tikslai turėtų būti vertinami atsižvelgiant į pasaulinį kontekstą. Valstybės narės pripažįsta, kaip svarbu, kad būtų laikomasi atvirumo visam pasauliui principo – vienos iš būtinų visuotinės raidos ir klestėjimo sąlygų; laikantis šio principo bus sudarytos puikios ir patrauklios švietimo, mokymo bei mokslinių tyrimų galimybės, todėl Europos Sąjungai bus lengviau įgyvendinti savo siekį tapti pirmąja pasaulyje žinių ekonomikos šalimi.

3. Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje laikotarpiu iki 2020 m. turėtų būti vykdomas laikantis strateginės programos, kuri švietimo ir mokymo sistemas mokymosi visą gyvenimą požiūriu apjungia į vieną visumą. Neabejotina, kad mokymasis visą gyvenimą turėtų būti laikomas vienu iš esminių principų, kuriuo turėtų būti remiamasi nustatant visą programą, kurios paskirtis yra įtraukti mokymąsi į visas sritis – formalųjį, neformalųjį mokymąsi ar savišvietą – bei visuose lygiuose: nuo ikimokyklinio vaikų ugdymo ir mokyklų iki aukštojo mokslo, profesinio švietimo ir mokymo bei suaugusiųjų mokymosi.

Rengiant programą konkrečiai turėtų būti siekiama įgyvendinti šiuos (toliau išdėstytus) keturis strateginius tikslus:

1. Mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove;

2. Gerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą;

3. Skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą;

4. Stiprinti novatoriškumo ir kūrybingumo, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygiuose.

4. Pažangos, padarytos siekiant nustatyto tikslo, periodinė stebėseną yra labai svarbi siekiant, kad politikos formavimas būtų grindžiamas faktais. 2010–2020 m. laikotarpiu pirmiau išdėstyti strateginiai tikslai turėtų būti papildyti vidutinių Europos rezultatų rodikliais ir orientaciniais lygiais („europi-

niai lyginamieji standartai“), išdėstytais šio dokumento I priede. Remiantis esamais lyginamaisiais standartais, tai sudarys galimybę įvertinti Europos lygiu padarytą bendrą pažangą ir parodyti tai, kas buvo pasiekta.

— 1 strateginis tikslas. Mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove

Dėl demografinių pokyčių kylančių problemų ir dėl nuolatinių būtinybės atnaujinti bei ugdyti gebėjimus atsižvelgiant į kintančias ekonomines ir socialines sąlygas, mokymosi srityje reikia laikytis požiūrio, grindžiamo mokymosi visą gyvenimą principais. Nors, siekiant atsižvelgti į būsimus iššūkius, mokymosi visą gyvenimą srityje gali būti plėtojamos naujos iniciatyvos, reikia toliau daryti pažangą įgyvendinant dabartines iniciatyvas, ypač nuoseklias ir išsamią mokymosi visą gyvenimą strategijas. Visų pirma reikia siekti užtikrinti, kad būtų plėtojamos nacionalinės kvalifikacijų sistemos, grindžiamos atitinkamais mokymosi rezultatais, ir kad jos būtų susietos su Europos kvalifikacijų sąranga, kad būtų įdiegti lankstesni mokymosi būdai, be kita ko, užtikrinant lengvesnį perėjimą iš vieno švietimo ir mokymo sektoriaus į kitą, skatinamas atviresnis požiūris į neformalųjį švietimą ir savišvietą ir didinamas skaidrumas bei pripažįstami mokymosi rezultatai. Taip pat reikia toliau dėti pastangas siekiant skatinti suaugusiųjų mokymąsi, gerinti profesinio orientavimo sistemų kokybę ir apskritai siekti, kad mokymasis taptų patrauklesnis, be kita ko, kuriant naujas mokymosi formas ir naudojant naujas mokymo bei mokymosi technologijas.

Kadangi besimokančiųjų, mokytojų ir mokytojų instruktorių judumas yra vienas iš esminių mokymosi visą gyvenimą proceso elementų ir svarbi galimybių žmonėms įsidarbinti didinimo ir jų gebėjimo prisitaikyti ugdymo priemonė, ji reikėtų laipsniškai plėtoti, kad mokymasis tam tikrą laikotarpį užsienyje – tiek Europoje, tiek visame pasaulyje – būtų veikiau taisyklė nei išimtis. Siekiant šio tikslo reikėtų taikyti Europos mobilumo kokybės chartijoje išdėstytus principus. Jam pasiekti reikės, kad visi suinteresuotieji subjektai suintensyvintų pastangas, pavyzdžiui, užtikrindami pakankamą finansavimą.

— 2 strateginis tikslas. Gerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą

Kokybiškos, veiksmingos ir nešališkos švietimo ir mokymo sistemos yra lemiamas Europos sėkmės ir galimybių įsidarbinti didinimo veiksnys. Svarbiausias uždavinys – užtikrinti, kad visi piliečiai įgytų bendrąsias kompetencijas, tuo pat metu visuose švietimo ir mokymo lygiuose siekiant kompetencijos ir patrauklumo – tai padėtų Europai išlaikyti tvirtas pozicijas pasaulyje. Siekiant tvariai įgyvendinti šiuos tikslus daugiau dėmesio reikia skirti pagrindinių gebėjimų, pavyzdžiui, raštingumo ir mokėjimo skaičiuoti, tobulinimui, matematikos, gamtos mokslų ir technologijų patrauklumo didinimui ir kalbų mokėjimo gerinimui. Be to, reikia užtikrinti kokybišką mokymą, pasirūpinti deramu pirminiu mokytojų rengimu, suteikti mokytojams ir

instruktoriams nuolatinio profesinio tobulinimosi galimybę, užtikrinti, kad mokytojo darbas taptų patrauklus renkantis karjeros kryptį. Taip pat svarbu gerinti švietimo ir mokymo įstaigų valdymą ir stiprinti jų vadovaujamą vaidmenį bei kurti veiksmingas kokybės užtikrinimo sistemas. Aukštą kokybę galima užtikrinti tik veiksmingai ir tvariai naudojant išteklius (tam tikrais atvejais, tiek viešuosius, tiek privačiuosius) bei skatinant faktais grindžiamą politiką bei praktiką švietimo ir mokymo srityje.

— 3 strateginis tikslas. Skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą

Švietimo ir mokymo politika turėtų būti tokia, kad visi piliečiai, nepriklausomai nuo jų asmeninių, socialinių ar ekonominių aplinkybių, galėtų įgyti, atnaujinti ir visą gyvenimą ugdyti darbui reikiamus gebėjimus bei įsidarbinti reikalingas svarbias bendrąsias kompetencijas, padedančias mokytis, toliau būti aktyviais piliečiais ir dalyvauti kultūrų dialoge. Menko išsilavinimo problemą reikėtų spręsti užtikrinant kokybišką ikimokyklinį ugdymą bei tikslingą paramą, ir skatinant įtraukų švietimą. Švietimo ir mokymo sistemos turėtų veikti taip, kad užtikrintų, jog visi besimokantieji, įskaitant turinčiuosius mažiau galimybių, turinčiuosius specialiųjų poreikių ir migrantus, užbaigtų mokymąsi prirėkęs suteikiant antrą galimybę mokytis ir užtikrinant individualius poreikius labiau atitinkantį mokymąsi. Švietimo sistema turėtų padėti ugdyti tarpkultūrines kompetencijas, propaguoti demokratines vertybes ir mokyti gerbti pagrindines teises bei laikytis aplinkosaugos reikalavimų, taip pat ji turėtų padėti kovoti su visų formų diskriminacija, parengdama jaunuolius pozityviai bendrauti su skirtingos kilmės bendraamžiais.

— 4 strateginis tikslas. Stiprinti novatoriškumo ir kūrybingumo, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygiuose

Kūrybingumas ne tik suteikia asmeninį pasitenkinimą, bet yra vienas iš svarbiausių novatoriškumo šaltinių; o novatoriškumas savo ruožtu pripažįstamas vienu pagrindinių tvaraus ekonominio vystymosi veiksnių. Kūrybingumas ir novatoriškumas yra itin svarbūs įmonių vystymuisi ir užtikrinant Europos gebėjimą konkuruoti tarptautiniu mastu. Pirmas uždavinys – skatinti tai, kad visi piliečiai įgytų bendrųjų kompetencijų, pavyzdžiui, skaitmeninį raštingumą, mokėjimą mokytis, iniciatyvos bei verslumo pojūtį ir kultūrinį sąmoningumą. Antras uždavinys – užtikrinti visapusišką žinių trikampio (švietimas, moksliniai tyrimai, novatoriškumas) veikimą. Įmonių ir įvairių lygių švietimo, mokymo bei mokslinių tyrimų sektorių partnerystė gali padėti užtikrinti, kad būtų skiriama daugiau dėmesio darbo rinkoje paklausiams gebėjimams ir kompetencijoms bei novatoriškumo ir verslumo principų įtvirtinimui visų formų mokymesi. Turėtų būti skatinama jungtis į didesnes mokymosi bendruomenes, apimančias pilietinės visuomenės atstovus ir kitus suinteresuotuosius subjektus, kad būtų sukurta aplinka, kuri būtų palanki kūrybingumui ir kuri sudarytų galimybę geriau suderinti darbo, visuomeninius bei asmeninės gerovės poreikius.

TOLIAU PRITARIA TAM, kad

1. Siekiant įgyvendinti pirmiau nurodytus strateginius tikslus ir taip užtikrinti, kad būtų veiksmingai prisidėta įgyvendinant nacionalines reformas, laikotarpiu iki 2020 m. reikėtų laikytis šių principų:

a) Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų būti vykdomas remiantis mokymosi visą gyvenimą perspektyva veiksmingai taikant atvirąjį koordinavimo metodą (AKM) ir plėtojant skirtingų švietimo ir mokymo sektorių sinergiją. Visapusiškai pripažįstant valstybių narių atsakomybę už jų švietimo sistemas ir savanoriškumo principu grindžiamą Europos bendradarbiavimą švietimo ir mokymo srityje, AKM turėtų būti grindžiamas:

— pirmiau išdėstytais keturiais Europos bendradarbiavimo strateginiais tikslais;

— bendromis orientacinėmis priemonėmis ir metodais;

— tarpusavio mokymusi ir keitimusi geros praktikos pavyzdžiais, įskaitant rezultatų platinimą;

— reguliaria stebėseną ir ataskaitų teikimu;

— visų atitinkamų Europos agentūrų ⁽¹⁾, Europos tinklų ir tarptautinių organizacijų ⁽²⁾ turimais faktais ir duomenimis;

— visapusišku pasinaudojimu Bendrijos programų, visų pirma Mokymosi visą gyvenimą programos, teikiama galimybėmis.

b) Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje turėtų būti tikslingas ir konkretus. Jį vykdamas turėtų būti pasiekti akivaizdūs ir apčiuopiami rezultatai, kuriuos būtų galima reguliariai ir struktūrizuotai pateikti, peržiūrėti ir platinti, tokiu būdu sukuriant pagrindą nuolatiniam vertinimui ir plėtrai.

c) Kopenhagos procesas profesinio švietimo ir mokymo srityje yra svarbus Europos bendradarbiavimo taikant atvirąjį koordinavimo metodą aspektas. Įgyvendinant šį procesą nustatyti tikslai ir prioritetai turėtų padėti siekti šioje programoje išdėstytų tikslų.

⁽¹⁾ Visų pirma Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) ir Europos mokymo fondo.

⁽²⁾ Šiame tekste pateikiant nuorodą į OECD arba apie tai užsimenant, turi būti suprantama, kad turėtų būti užtikrinta visų valstybių narių teisė dalyvauti šios organizacijos darbe.

- d) Siekiant remti valstybių narių pastangas modernizuoti aukštąjį mokslą ir sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę, taip pat reikėtų siekti glaudžios sinergijos su Bolonijos procesu, visų pirma įgyvendinant kokybės užtikrinimo, pripažinimo, judumo ir skaidrumo priemones.
- e) Kai tinka, reikėtų siekti, kad sektoriai bendradarbiautų tam, kad ES iniciatyvos švietimo ir mokymo srityje papildytų iniciatyvas susijusiose politikos srityse, ypač užimtumo, įmonių, socialinės politikos, jaunimo politikos ir kultūros srityse. Ypač atsižvelgiant į žinių trikampį, ypatingą dėmesį reikėtų skirti švietimo, mokslinių tyrimų ir novatoriškumo sinergijai, taip pat papildomumui siekiant Europos mokslinių tyrimų erdvės tikslų.
- f) Būtina, kad pasitelkusios naujus ir skaidrius tinklų kūrimo būdus glaudžiai bendradarbiautų ne tik atitinkamos ES institucijos, bet kad būtų bendradarbiaujama su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kurie gali daug prisidėti plėtojant, įgyvendinant ir vertinant politiką.
- g) Turėtų būti stiprinamas dialogas su trečiosiomis šalimis dėl politikos priemonių ir bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis, nes taip būtų pasisemta naujų idėjų ir sudarytos palyginimo galimybės.
- h) Tam tikrais atvejais švietimo ir mokymo sistemoms stiprinti atsižvelgiant į bendrus strateginius tikslus ir valstybių narių prioritetus gali būti panaudoti Europos struktūrinių fondų finansiniai ištekliai.
2. Sėkmingas atvirojo koordinavimo metodo taikymas švietimo ir mokymo srityje priklauso nuo valstybių narių politinio įsipareigojimo ir veiksmingų darbo metodų taikymo Europos lygiu. Todėl siekiant didesnio lankstumo, vykdant Europos bendradarbiavimą taikomi darbo metodai turėtų būti grindžiami:
- a) Darbo ciklais: laikotarpis iki 2020 m. bus suskirstytas į ciklus; pirmas ciklas apims 3 metų laikotarpį (2009–2011 m.).
- b) Prioritetinėmis sritimis: kiekvienam ciklui Taryba remdama Komisijos pasiūlymu patvirtins keletą strateginiais tikslais grindžiamų Europos bendradarbiavimo prioritetinių sričių. Bus nustatytos Europos prioritetinės sritys, kurios sudarys sąlygas arba platesniam visų valstybių narių bendradarbiavimui, arba glaudesniai mažesnio skaičiaus valstybių narių bendradarbiavimui, atsižvelgiant į nacionalinius prioritetus. Pagal šią naują programą pirmam ciklui patvirtintos prioritetinės sritys išdėstytos šio dokumento II priede.
- c) Tarpusavio mokymusi: Europos bendradarbiavimas pirmiau minėtose prioritetinėse srityse gal būti vykdomas pasitelkiant priemones, pavyzdžiui, mokymosi bendradarbiaujant veiklą, konferencijas ir seminarus, aukšto lygio forumus ar ekspertų grupes, komisijas, tyrimus ir analizes bei žiniatinkliu grindžiamą bendradarbiavimą, ir tam tikrais atvejais padedant atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams. Visos šios iniciatyvos turėtų būti rengiamos remiantis aiškiai nustatytais įgaliojimais, tvarkaraščiais ir numatytais rezultatais, kuriuos pasiūlo Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis (taip pat žr. f punktą).
- d) Rezultatų platinimu: siekiant padidinti informuotumą ir poveikį nacionaliniu bei Europos lygiu, bendradarbiavimo rezultatai bus plačiai skelbiami visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams ir tam tikrais atvejais juos aptars generaliniai direktoriai ar ministrai.
- e) Pažangos ataskaitų teikimu: kiekvieno ciklo pabaigoje – ir, pagal naująją programą pirmo ciklo atveju, ne anksčiau kaip 2012 m. pradžioje – turėtų būti parengta bendra Tarybos ir Komisijos ataskaita. Joje bus įvertinta bendra pažanga, padaryta siekiant šios programos tikslų naujausio ciklo metu ir (arba) konkrečioje teminėje srityje, kurią turės apibrėžti Komisija bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis (taip pat žr. f punktą). Bendros ataskaitos turėtų būti grindžiamos valstybių narių parengtomis nacionalinėmis ataskaitomis bei turima informacija ir statistiniais duomenimis. Bendros ataskaitos gali būti rengiamos siekiant įtraukti įvairių aplinkybių atskirose valstybėse narėse faktinio nagrinėjimo rezultatus, joms visiškai pritarant. Bendromis ataskaitomis taip pat turėtų būti remiamasi nustatant naujas prioritetines sritis kitam ciklui.
- f) Proceso stebėseną: kad būtų skatinama siekti rezultatų pasitelkiant atvirąjį koordinavimo metodą ir išlaikant savarankišką metodo taikymą tiek nacionaliniu, tiek Europos lygiu, valstybės narės ir Komisija glaudžiai bendradarbiaus įgyvendindamos ir vertindamos procesą bei jo rezultatus.
3. Strateginę programą, įskaitant lyginamuosius standartus ir darbo metodus, gali peržiūrėti ir prireikus ją keisti Taryba, atsižvelgdama į svarbius naujus pokyčius Europoje, visų pirma priimtus sprendimus, susijusius su ES ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategija po 2010 m.
- TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ
1. Remiant Komisijai ir taikant atvirąjį koordinavimo metodą bendradarbiauti, kaip numatyta šiose išvadose, kad būtų stiprinamas Europos bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje laikotarpiu iki 2020 m., remiantis keturiais strateginiais tikslais, pirmiau išdėstytais principais ir darbo metodais, taip pat susitartomis kiekvieno ciklo prioritetinėmis sritimis (pirmo ciklo (2009–2011 m.) prioritetinės sritys išdėstytos II priede).

2. Remiantis nacionaliniais prioritetais apsvarstyti galimybę patvirtinti nacionaliniu lygiu priemones, skirtas strateginėje programoje nustatytiems tikslams pasiekti bei prisidėti prie bendro siekio įgyvendinti šio dokumento I priede nurodytus europinius lyginamuosius standartus. Toliau svarstyti, ar formuojant nacionalinę švietimo ir mokymo politiką būtų galima remtis tarpusavio mokymusi Europos lygiu.

PRAŠO KOMISIJOS

1. Laikotarpiu iki 2020 m. dirbti kartu su valstybėmis narėmis ir teikti joms paramą bendradarbiaujant pagal šią programą, remiantis keturiais strateginiais tikslais, pirmiau išdėstytais principais ir darbo metodais, taip pat lyginamaisiais standartais bei susitartomis prioritetinėmis sritimis, išdėstytais atitinkamai I ir II prieduose.
2. Visų pirma bendrose pažangos ataskaitose, vertinti pažangą, padarytą siekiant šioje programoje nustatytų tikslų. Taip pat

2010 m. įvertinti pažangą, padarytą įgyvendinant pagal darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“ patvirtintus lyginamuosius standartus.

3. Nagrinėti pasiūlymus dėl galimų lyginamųjų standartų judumo, galimybių įsidarbinti ir kalbų mokymosi srityse, kaip nurodyta šio dokumento I priede.
4. Bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant nustatyti, kaip pagerinti esamus rodiklius, įskaitant su švietimo ir mokymo įstaigų nebaigusiais asmenimis susijusius rodiklius, ir iki 2010 m. pabaigos pranešti Tarybai apie galimą rodiklių ir lyginamųjų standartų darnios sistemos, kurią 2007 m. gegužės mėn. priėmė Taryba⁽¹⁾, patikslinimą, kad būtų užtikrintas jos suderinimas su šioje programoje nustatytais strateginiais tikslais. Todėl ypač daug dėmesio reikėtų skirti kūrybingumo, novatoriškumo ir verslumo sritims.

⁽¹⁾ 2007 m. gegužės 25 d. Tarybos išvados dėl pažangos, padarytos įgyvendinant Lisabonos tikslus švietimo ir mokymo srityse, stebėsenos rodiklių ir gairių darnios sistemos (OL C 311, 2007 12 21, p. 13–15).

I PRIEDAS

VIDUTINIŲ EUROPOS REZULTATŲ ORIENTACINIAI LYGIAI

(„Europiniai lyginamieji standartai“)

Vidutinių Europos rezultatų orientaciniai lygiai („europiniai lyginamieji standartai“), kurie yra pažangos stebėsenos ir problemų nustatymo, o taip pat faktais grindžiamos politikos formavimo pagalbinė priemonė, turėtų padėti siekti 2010–2020 m. strateginių tikslų, išdėstytų pirmiau nurodytose išvadose.

Nustatant šiuos lyginamuosius standartus atsižvelgta į esamus standartus ⁽¹⁾, patvirtintus pagal darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“. Jie turėtų būti grindžiami tik palyginamais duomenimis ir turi būti atsižvelgiama į skirtingą atskirų valstybių narių padėtį. Jų nereikėtų laikyti konkrečiais tikslais, kuriuos atskiros šalys turi pasiekti iki 2020 m. Tačiau valstybių narių prašoma remiantis nacionaliniais prioritetais ir atsižvelgiant į besikeičiančias ekonomines sąlygas apsvarstyti, kaip ir kiek nacionaliniais veiksmais jos gali prisidėti prie bendro siekio įgyvendinti europinius lyginamuosius standartus.

Todėl valstybės narės pritaria šiems penkiems lyginamiesiems standartams:

Suaugusiųjų dalyvavimas mokymosi visą gyvenimą procese

Siekiant, kad daugiau suaugusiųjų, ypač žemos kvalifikacijos, dalyvautų mokymosi visą gyvenimą procese:

— Iki 2020 m. vidutiniškai ne mažiau kaip 15 % suaugusiųjų turėtų dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese ⁽²⁾.

Pagrindinius gebėjimus prastai įgyjantys asmenys

Siekiant užtikrinti, kad visi besimokantieji įgytų tinkamo lygio pagrindinius gebėjimus, ypač skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srityse:

— Iki 2020 m. gebėjimus prastai įgyjančių 15 metų jaunuolių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų srityse procentinė dalis ⁽³⁾ turėtų būti mažesnė nei 15 %.

Aukštąjį išsilavinimą įgyjančių asmenų dalis

Atsižvelgiant į didėjančią aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų poreikį ir pripažįstant, kad profesinis švietimas ir mokymas yra vienodai svarbūs:

— Iki 2020 m. aukštąjį mokslą įgijusių 30–34 metų amžiaus asmenų dalis ⁽⁴⁾ turėtų būti ne mažesnė nei 40 %.

Švietimo ir mokymo įstaigų nebaigę asmenys

Siekiant padėti užtikrinti, kad kuo daugiau besimokančiųjų užbaigtų mokymąsi:

— Iki 2020 m. švietimo ir mokymo įstaigų nebaigusį asmenų dalis ⁽⁵⁾ turėtų būti mažesnė nei 10 %.

Ikimokyklinis ugdymas

Siekiant, kad daugiau vaikų dalyvautų ikimokykliniame ugdyme, kuris yra tolesnio sėkmingo mokymosi pagrindas, ypač mažiau galimybių turinčių vaikų atveju:

— Iki 2020 m. ne mažiau kaip 95 % vaikų nuo 4 metų amžiaus iki privalomo pradinio ugdymo pradžios amžiaus turėtų dalyvauti ikimokykliniame ugdyme.

⁽¹⁾ 2003 m. gegužės 5–6 d. Tarybos išvados dėl vidutinių Europos rezultatų švietimo ir mokymo srityje orientacinių lygių (lyginamųjų standartų) (dok. 8981/03).

⁽²⁾ Tai yra 25–64 metų amžiaus asmenų, kurie prieš 4 savaites iki tyrimo (Eurostatas/Darbo jėgos tyrimas) dalyvavo švietimo ir mokymo sistemoje, procentinė dalis. Be to, galima naudotis informacija apie suaugusiųjų dalyvavimą mokymosi visą gyvenimą procese, surinkta suaugusiųjų švietimo tyrime.

⁽³⁾ Šaltinis: OECD/PISA. (Turėtų būti užtikrinta visų valstybių narių teisė dalyvauti tokiaame darbe). Atitinkami rodikliai bus stebimi atskirai.

⁽⁴⁾ Tai yra 30–34 metų amžiaus asmenų, kurie sėkmingai įgijo aukštąjį išsilavinimą (ISCED 5 ir 6 lygiai), procentinė dalis. (Eurostatas, UOE).

⁽⁵⁾ Tai yra 18–24 metų amžiaus asmenų, turinčių tik pagrindinį ar žemesnį išsilavinimą ir nebedalyvaujančių švietimo ar mokymo sistemose, dalis. (Eurostatas/Darbo jėgos tyrimas). Reikėtų stengtis pagerinti duomenų kokybę, be kita ko, nagrinėjant galimybę pasinaudoti papildomais duomenų šaltiniais.

Be to, Taryba prašo Komisijos tęsti darbą šiose srityse:

Judumo

Atsižvelgiant į visuotinai pripažįstamą besimokančiųjų judumo pridėtinę vertę ir siekiant suintensyvinti tokį judumą, Komisijos prašoma iki 2010 m. pabaigos pateikti Tarybai pasiūlymą dėl šios srities lyginamojo standarto, pagal kurį iš pradžių turėtų būti vertinamas fizinis judumas tarp šalių aukštojo mokslo srityje, kuriuo būtų atsižvelgta į kiekybinius bei kokybinius aspektus ir kuris atspindėtų vykdant Bolonijos procesą dedamas pastangas ir sutartus tikslus, kaip pabrėžta neseniai įvykusioje Leveno ir Naujojo Leveno konferencijoje ⁽¹⁾. Tuo pat metu Komisijos prašoma išnagrinėti galimybę išplėsti tokį lyginamąjį standartą, kad į jį būtų įtrauktas profesinis švietimas ir mokymas bei mokytojų judumas.

Galimybių įsidarbinti

Atsižvelgiant į galimybių įsidarbinti didinimo pasitelkiant švietimą ir mokymą svarbą, kad būtų sprendžiamos dabartinės ir būsimos darbo rinkos problemos, Komisijos prašoma iki 2010 m. pabaigos pateikti Tarybai pasiūlymą dėl galimo šios srities europinio standarto.

Kalbų mokymosi

Atsižvelgiant į tai, kad svarbu, jog nuo ankstyvo amžiaus būtų mokomasi dviejų užsienio kalbų, kaip pabrėžiama 2002 m. kovo mėn. Barselonos Europos Vadovų Tarybos išvadose, Komisijos prašoma iki 2012 m. pabaigos pateikti Tarybai pasiūlymą dėl galimo šios srities lyginamojo standarto, remiantis atliekamu darbu kalbų mokėjimo srityje ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Europos ministrų, atsakingų už aukštąjį mokslą, konferencijos komunikatas, 2009 m. balandžio 28–29 d., Levenas ir Naujasis Levenas, Belgija.

⁽²⁾ Tarybos išvados dėl Europos kalbinės kompetencijos rodiklio (OL C 172, 2006 7 25, p. 1).

II PRIEDAS

EUROPOS BENDRADARBIAVIMO ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE PRIORITETINĖS SRITYS PIRMO CIKLO METU 2009–2011

Norint pasiekti programoje „ET 2020“ išdėstytus keturis strateginius tikslus, prioritetinių sričių nustatymas turėtų padėti padidinti Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje veiksmingumą, taip pat atsižvelgti į individualius valstybių narių poreikius, visų pirma jei atsiranda naujos aplinkybės ar iššūkiai.

Skirsnio „taip pat susitaria“ 2 dalies b ir c punktuose nurodytos ir toliau išdėstytos prioritetinės sritys atspindi poreikį:

- i) toliau bendradarbiauti srityse, kuriose pagrindinės problemos yra neišspręstos;
- ii) plėtoti bendradarbiavimą srityse, kurios laikomos ypatingai svarbiomis šio konkretaus darbo ciklo metu.

Valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalinius prioritetus pasirenks tas darbo ir bendradarbiavimo sritis, kuriose jos nori bendradarbiauti vykdydamos tolesnį darbą. Jei valstybės narės mano esant būtina, darbas konkrečiose prioritetinėse srityse gali būti tęsiamas tolesnių darbo ciklų metu.

1 strateginis tikslas. *Mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove*

Tęsti darbą šiose srityse:

- *Mokymosi visą gyvenimą strategijų:* užbaigti nacionalinių mokymosi visą gyvenimą strategijų įgyvendinimo procesą, ypatingą dėmesį skiriant neformaliojo mokymosi ir savišvietos bei profesinio orientavimo svarbos pripažinimui.
- *Europos kvalifikacijų sąrangos:* remiantis 2008 m. balandžio mėn. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija ⁽¹⁾, iki 2010 m. visas nacionalines kvalifikacijų sistemas susieti su Europos kvalifikacijų sąranga ir remti mokymosi rezultatais grindžiamo metodo taikymą standartų ir kvalifikacijų, vertinimo ir pripažinimo procedūrų, kreditų perkėlimo, ugdymo programų ir kokybės užtikrinimo srityse.

Plėtoti bendradarbiavimą šiose srityse:

- *Besimokančių asmenų judumo plėtotės srityje:* bendradarbiauti siekiant palaipsniui pašalinti kliūtis ir besimokantiešiams Europos ir viso pasaulio mastu suteikti daugiau judumo galimybių tiek aukštojo mokslo, tiek kitų lygių švietimo srityse, įskaitant naujus tikslus ir finansavimo priemones, atsižvelgiant į konkrečius mažiau galimybių turinčių asmenų poreikius.

2 strateginis tikslas. *Gerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą*

Tęsti darbą šiose srityse:

- *Kalbų mokymosi:* sudaryti galimybes piliečiams, be jų gimtosios kalbos, kalbėti dviem kalbomis, remti kalbų mokymą, prireikus, profesinio švietimo ir mokymo srityje bei besimokančių suaugusiųjų kalbų mokymąsi ir suteikti galimybių migrantams mokytis priimančiosios šalies kalbos.
- *Mokytojų ir instruktorių profesinio tobulinimosi:* daug dėmesio skirti pirminio mokytojų rengimo ir paramos jiems karjeros pradžioje kokybei ir tęstinio mokytojų, instruktorių ir kitų švietimo darbuotojų (pavyzdžiui, dirbančių vadovaujamą ar profesinio orientavimo darbą) profesinio tobulinimosi kokybės gerinimui.
- *Valdymo ir finansavimo:* remti aukštojo mokslo (įskaitant studijų programas) modernizavimo darbotvarkę, profesinio švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo programą bei gerinti paramos suaugusiųjų mokymo sektoriui kokybę, įskaitant personalo formavimo srityje. Remti faktais grindžiamą politiką ir praktiką, ypač akcentuojant sąlygų, užtikrinančių viešųjų ir tam tikrais atvejais privačiųjų investicijų tvarumą, įtvirtinimą.

Plėtoti bendradarbiavimą šiose srityse:

- *Pagrindinių gebėjimų skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų:* nagrinėti ir platinti turimus geros praktikos pavyzdžius ir tyrimų išvadas apie moksleivių skaitymo rezultatus ir parengti išvadas, kaip pakelti raštingumo lygį visoje ES. Intensyviai dabar vykdomą bendradarbiavimą siekiant gerinti matematikos ir gamtos mokslų mokymą aukštesniuose švietimo ir mokymo lygiuose ir stiprinti gamtos mokslų mokymą. Siekiant pakelti pagrindinių gebėjimų lygį, be kita ko, ir tarp suaugusiųjų, reikia imtis konkrečių veiksmų.
- *„Naujų gebėjimų naujoms darbo vietoms“:* užtikrinti, kad visuose švietimo ir mokymo planavimo procesuose būtų atsižvelgiama į būsimų gebėjimų reikalavimų vertinimą bei derinimą su darbo rinkos poreikiais.

⁽¹⁾ OL C 111, 2008 5 6, p. 1.

3 strateginis tikslas. Skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą

Tęsti darbą šiose srityse:

- Švietimo ir mokymo įstaigų nebaigę asmenys: stiprinti prevencinius metodus, vykdyti glaudesnę bendrojo lavinimo ir profesinio švietimo sektorių bendradarbiavimą bei šalinti kliūtis anksti švietimo ir mokymo sistemą paliekantiems į ją sugrįžti.

Plėtoti bendradarbiavimą šiose srityse:

- Priešmokyklinio ugdymo srityje: remti visuotines vienodas galimybes naudotis priešmokyklinio ugdymo paslaugomis bei gerinti jų kokybę ir teikti didesnę paramą mokytojams.
- Migrantų: plėtoti tarpusavio mokymąsi keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su migrantų kilmės vaikų švietimu.
- Specialiųjų poreikių turinčių besimokančiųjų: remti įtraukų į švietimą ir individualų mokymą laiku teikiant paramą, ankstyvame etape nustatant specialiuosius poreikius ir gerai koordinuojant paslaugas. Integruoti paslaugas į pagrindinį mokymosi procesą ir užtikrinti tolesnio švietimo ir mokymo galimybes.

4 strateginis tikslas. Stiprinti novatoriškumo ir kūrybingumo, įskaitant verslumą, aspektus visuose švietimo ir mokymo lygiuose

Tęsti darbą šiose srityse:

- Bendrųjų kompetencijų: remiantis 2006 m. gruodžio mėn. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija ⁽¹⁾, ugdymo programose, vertinime ir kvalifikacijose labiau atsižvelgti į bendrąsias kompetencijas.

Plėtoti bendradarbiavimą šiose srityse:

- Novatoriškų įstaigų srityje: remti kūrybingumą ir novatoriškumą plėtojant konkrečius mokymo ir mokymosi metodus (be kita ko, naujų IRT priemonių taikymą bei mokytojų mokymą).
- Partnerystės srityje: plėtoti švietimo ir mokymo paslaugų teikėjų ir įmonių, mokslinių tyrimų įstaigų, kultūros subjektų ir kūrybinių ekonominės veiklos sektorių partnerystę ir remti tinkamą žinių trikampio veikimą.

⁽¹⁾ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.